

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm V. De Cætero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

2. *Juxta Tridentinum Concilium quæ hodie
modus in simili causa procedendi præscri-
ptus sit.*

positionem merentur, Sedi Apostolicæ Rom.
referuatæ sint. Sicuti docui l. 1. tract. 4. c.
6. & n. 7. & not. Suar. de censur. D. 30. S. 1.

CAPITVLVM IV.

Ea quæ.

PARAPHRASIS.

Leo I. in Epistola 87. aliàs 91. ad Episco-
pos per Casateam Mauritaniam, quæ in-
cipit : *Cùm de ordinationibus sacerdo-*
tum: in fine scribit, quòd causæ ad statum
Ecclesiarum & Episcoporum concor-
diam pertinentes si in Synodo Episcopali
juxta Ecclesiasticum morem iustè & ra-
tionaliter definitæ sint, ad Sedem Apo-
stolicam cum plena relatione mitti debeant,
vt etiam Rom. Pontif. accedente senten-
tiâ roborentur.

SUMMARIUM.

1. *Curandum vt omnes graues cause ad Se-
dem Apostolicam referantur cognoscende
vel confirmandæ.*

NOT. Vnic. Ex hoc Capitulo ostendi
non potest nisi vniuersalis cura, quam
Romana Ecclesia erga omnes alias Ecclesias
gerere debet, ideòque imperare potest, vt
causæ, quæ vel secundùm se vel secundùm
temporum & locorum circumstantias gra-
ues sunt, ad Apostolicam Sedem referantur
cognoscendæ, aut confirmandæ.

CAPITVLVM V.

De Cætero.

PARAPHRASIS.

Pontifex in aliqua causa sententiam tulit
contra Titium, postea eam commisit Ca-
jo executioni mandandam, coram hoc
executore excipit Titius, fraude interue-
niente sententiam latam fuisse; hoc casu
Executor non debet de toto negotio co-
gnoscere, sed quæstionem, quæ incidit ad
Sedem Apostolicam deferre.

m m m 3

SYM-

1. **A**duertendum est, quòd secundùm anti-
quos Canones aduersus Clericum in
sacris causa criminalis & digna depositione
cognosci non debuerit, nisi in Synodo, seu
conuentu Episcoporum, ita vt Episcopo-
rum 12. præsentia necessaria esset in causa
Episcopi, sex in causa Presbyteri, triû in causa
Diaconi. c. *Si quis tumidus.* 3. & c. *Felix.* 4.
13. 9. 7. & hæc eadem tot Episcoporum præ-
sentia seu assistentia necessaria dicitur c. 2. *de*
panis. in 6. saltem in sententia ac respectiua
Clerici in sacris constituti depositione, ita vt
6. Episcopi conuocandi essent ad Presbyte-
ri condemnatione, tres verò ad condemna-
tionem Diaconi, vel Sub-Diaconi, præter-
quam quòd in condemnatione ob crimen
hæresis loco Episcoporum alios Prælatos,
vel personas Ecclesiasticas suæ diocæsis pe-
ritas proprius Episcopus conuocare possit.
c. 1. *de hæret.* in 6.

2. At verò Concil. Trid. sess. 13. c. 4. *de re-
form.* constituit, vt Episcopus proprius per
se vel vicarium suum assistentibus totidem
locorum Abbatibus, vsum matris ac baculi
habentibus, aut si ii in ciuitate, vel diocæsi
reperiri, vel commodè interesse non possint,
aliis Ecclesiasticis granibus, juris scientiâ
præditis & in dignitate Ecclesiasticâ consti-
tutis personis (qui tanquam Assessores &
Judices adhibeantur) procedere possit ad
Clerici in sacris depositionem respectiuam;
at verò ipsam solennem degradationem so-
lus quidam Episcopus facere potest, & per
se ipsum debet, non per Vicarium, nisi &
ipse consecratus Episcopus sit, cùm hæc so-
lennis degradatio ac veluti deordinatio a-
ctus ordinis Episcopalis esse censeatur, qui
alicui non Episcopo committi non potest.
c. *Aqua.* *de consecratione Ecclesia.* Verunta-
men de Episcopi degradatione, aut deposi-
tione nihil in *Trident. Concil. cit. c. 4. decre-*
tum fuit. sicuti nec in c. 2. *de panis.* in 6. pro-
pterea quòd secundùm Canones postero-
res Episcoporum causæ criminales, quæ de-

S V M M A R I V M.

1. Coram executore sententia potest à parte opponi exceptio fraudis, quam si cognoverit non esse frivolum, executionem suspendet, & questionem ad superiorem remittet.
2. Ampliatur hæc doctrina ad omnes alias exceptiones, quæ post sententiam latam opponi possunt.
3. De his exceptionibus executor cognoscet, ut sciat an executione supersedere debeat, non autem ut questionem definiat: quòd solùm potest iudex Ordinarius, vel executor mixtus, habens potestatem etiam cognoscendi.
4. Executor merus, sententiam, quam etiam iniustam novit, exequi debet, postquam in rem iudicatam transit.
5. Excipe primò causas criminales capitales, ubi agitur de vitâ, aut corporis integritate.
5. Excipe secundo, si sententia non tantùm iniusta, sed etiam indubitata nulla sit.
7. Potest iudex parti, pro qua lata est sententia, executionem committere, v. g. ut propria auctoritate ingrediatur possessionem.
8. Hæc doctrina habet duas limitationes.

NOT. Vnic. Si Iudex latæ sententiæ executionem alicui commisit, pars, contra quam executio facienda est, opponere potest exceptionem fraudis, videlicet: per falsos testes sententiam latam esse, aut instrumenta falsa; quo casu executor de hac incidente questione saltem summarie cognoscere potest ad hoc, ut intelligat, num exceptio frivola & solùm ad tardandam, vel impediendam executionem facta sit, idcirco reiici debeat, an verò ratione vera aut verisimili nixa sit, ita ut executione super sedere oporteat, & questionem ad superiorem, qui commisit, remittere. Ita *Innoc. hic. n. 2. gl. super Gratian. in c. Dicenti. 16. verb. cognoscatur. 25. q. 2. Bart. in l. à Dino. n. 9. ff. de re iudicata. Abbas. hic. n. 3. & 9.* Et amplianda est doctrina, quòd idem sentiendum sit de omnibus aliis exceptionibus, quæ post latam sententiam opponi possunt, siue id accidat ob naturam causæ. v. g. matrimonialis non transeuntis in rem iudicatam, siue

ob privilegium personæ, v. g. militis, cui peremptorias exceptiones ob ignorantiam Iuris non opponenti ante sententiam succurritur, ut postea etiam audiatur *l. 1. Cod. de Juris & falsi ignorantia*, vel denique id fiat ob naturam exceptionis, quæ semper opponi potest, videlicet nullitatis, falsitatis instrumentorum &c.

Super talibus itaque exceptionibus executor cognoscet, ut appareat, num executione supersedere debeat, donec is, qui commisit, plenior de iis cognitionem assumat; non autem ut ipsemet executor questionem definiat, alioquin enim absurdum sequeretur, quòd inferior superioris Iudicis sententiam rescindere possit, sicuti *Bart. notavit cit. n. 9. & consentit lex. Si prator. 75. ff. de iudiciis.*

Sed alia ratio est, si Iudex ordinarius exequi debeat sententiam Arbitri, aut delegati sui exequendi potestatem non habentis *juxta cis. l. à Dino.* & quotiescunque ad Iudicem pro executione recurritur tanquam ad eum, qui maiorem, aut superiorem Iurisdictionem habet, is cognoscere potest de exceptionibus, etiam ut negationem definiat ad eò quidem, ut etiam super nullitate prioris sententiæ, aut per modum restitutionis in integrum cognoscere queat. *Argumento. c. 3. de off. ordinar. & tradit hic Abb. Alex. n. 8.*

Præterea advertendum, quòd *text. c.* nostri loquatur de executore mixto, cui hoc ipso cognitio aliqua commissa censetur, quia exceptiones, quæ opponi possent contra sententiæ executionem, coram Iudice committente propositæ & examinatæ non fuerunt, sin autem ponamus super ipsa quoque executione faciendâ plenam cognitionem præmissam fuisse, tunc executor sententiæ censeretur debet merus, cui nulla omnino cognitio competit, sed exequendi tantùm necessitas incumbit, uti notavit *Bart. in cit. l. à Dino. n. 10.* & ad eò quidem id verum est, ut tamen sciat executor sententiam iniustam esse, exequi eam debeat, postquam in rem iudicatam transit, ita ut jus inter partes ortum sit.

Exci-

Excipiendæ tamen 1. sunt causæ criminales, quibus agitur de vita aut corporis integritate, in his arbitror, executorem parere non posse, si sciat Reum reipsa innocentem, & ex falsis allegationibus condemnatum fuisse. uti docui *l. 3. tract. 6. c. 2. q. 1. in fine.*

2. Excipiendû, Si sententia lata non tantum iniusta sit, sed etiam indubitatè nulla siue irrita, tunc executioni mandari non debet, cum sententia nulla, non sit sententia, nec transferat in rem iudicatam, uti habetur in *l. 4. ff. de re iudicata. condemnatum accipere debemus eum, qui ritè condemnatus est, ut sententia valeat; & notat Abb. hic n. 5.*

Porro tamen si executor merus, seu cui ut ministro ac nuntio executio mandata est, nullam cognitionem causæ habeat, idè que si ea non præcesserit, & aliquid coram ipso à partibus probabiliter opponatur, executione supersedere debeat; ac similiter, si iustus fuerit aliquem in possessionem mittere, & eam vacuam non reperiat, aut possessor absens sit, vel præfens recedere nolit, non possit eum exturbare, sicut *Innoc. notat in c. Cum olim. 2. n. 2. de privilegiis. Argumento l. ult. Cod. Si per vim.* attamen si sententia præsentibus partibus lata sit super possessione alteri tradenda, tunc elapso decennio executor merus, seu nuntius, qui missus est ad possessionem tradendam, mandatum exequi poterit, etiã absente, aut repugnante possessore, dummodò scandalum aut maioris mali periculum non timeatur. & ita docet *Innoc. citato loco. Abb. hic n. 7. Alex n. 13.* & consentit *Gl. in c. ult. §. Caterum. verb. Commissum. de off. delegati,* quod merus executor coërcitionem habeat, (videlicet facti) ita ut impedientes repellere possit, quod verò addit de excommunicatione infligenda, id nisi commissum sit, non videtur esse verum, cum ea jurisdictionem requirat, quam executor merus non habet.

7. Restat quæstio utrum Iudex parti, pro qua lata est sententia, executionem committere possit, ut v. g. propriâ auctoritate possessionem ingrediatur, affirmat *Gl. in l. Meminerint. 6. verb. Sed quid si Iudex. C. un.*

de vi. Quia etiam per partium conventionem ita constitui potest. *l. 3. C. de pignoriibus. juncta Gl. recepta. verb. Debent.* & vera est responsio cum duabus limitationibus. Prima est, dummodò possessionem ex pacto, aut Iudicis concessione capere volens, resistentem non reperiat pristinum possessorem, aliàs ob scandalum vitandum abstinere debet, & Iudicis auctoritatè implorare, *juxta Reg. 136. ff. Non est singulis concedendum, quod per Magistratum publicè potest fieri, ne occasio sit maioris tumultus faciendi.*

Altera est: Dummodò causæ cognitio necessaria non sit; nam nemo in propria causâ Iudex esse potest. *l. vn. Cod. Ne quis in propria causa, & tradit Abbas hic n. 11.*

Veruntamen si debitor constituisset, se precario possidere velle rem loco creditoris, ita ut jurisdictione possessio translata fuerit (*juxta l. Certè. 6. ff. de precario, is qui rogavit,* ut precario in fundo moretur, non possidet, sed possessio apud eum, qui concessit, remanet) hoc casu creditor precario possidentem deiciendo, vim inferre non censetur, sed possessionem suam contra violentum detentorem potius defendere, sicut *Bart. notavit in cit. l. 3. de pignoriibus.* & sequitur hinc *Abbas n. 15.*

CAPITVLVM VI.

Cum aliquibus.

PARAPHRASIS.

Si res quoad dominium, vel quasi dominium petitori adjudicata fuerit, ad executionem sententiæ non sufficit, si condemnatus pignora dare velit, sed requiritur, ut ipsam possessionem transferat.

SUMMARIUM.

1. *Condemnatus actione reali compelli debet ad rei unâ cum fructibus possessionem tradendam, & quidem in continenti, si sententiam Iudicis accepit, vel post decem dies, si appellatum non sit.*
2. *Limitatur.*
3. *In personalibus debitis condemnato quadri-mestri tempore ad solutionem conceditur.*

4. Quo